

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

13.08.2018. Nr. 8.5.1-3/214078

Uz 17.07.2018. Nr.b/n

P

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests ir izskatījis P, personas kods..., (turpmāk – Iesniedzējs) 2018.gada 17.jūlija iesniegumu par uzziņu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējs iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējam pieder seši nekustāmi īpašumi, tas ir dzīvokļu īpašumi Nr.X1, X2, X3, X4, X5, X6, kas atrodas Y ielā 82, Rīgā, (turpmāk tekstā – visi kopā saukti Dzīvokļu īpašumi).

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” (turpmāk tekstā – IIN Likums) 11. panta divpadsmito daļu laika periodā no 2018.gada 14. maijā līdz 2018.gada 27. jūnijam Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestam tika iesniegti paziņojumi, par to ka katrs no Dzīvokļu īpašumiem tiek nodots īrei un Iesniedzējs izmanto savas tiesības neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicējs.

Ar šo, Iesniedzējs lūdz Valsts ieņēmumu dienestu sniegt savu viedokli uzziņas formā par IIN Likuma 15.panta sestās daļas 3.punkta piemērošanu attiecībā uz ienākumu nodokļa samaksāšanu no ienākumiem, kas tiek gūti no nekustamā īpašuma īres, gadījumā, ja:

- Persona, kas īrē dzīvokļa īpašumu, maksā Iesniedzējam ikmēneša īres maksu un papildus īres maksai pārskaita Iesniedzējam maksājumus par ūdeni, elektrību un citiem komunāliem maksājumiem, ka arī par apsaimniekošanas un citiem papildus pakalpojumiem, pamatojoties uz atbilstošiem pakalpojumu sniedzēju rēķiniem. Iesniedzējs savukārt pārskaita attiecīgus maksājumus atbilstošiem pakalpojumu sniedzējiem;

- Persona, kas īrē dzīvokļa īpašumu, maksā Izīrētājam tikai ikmēneša īres maksu un maksājumus par ūdeni, elektrību un citiem komunāliem maksājumiem, ka arī par apsaimniekošanas un citiem papildus pakalpojumiem, veic patstāvīgi, pārskaitot maksājumus atbilstošiem pakalpojumu sniedzējiem ar nosacījumu, ka līgumi par iepriekšminētajiem pakalpojumiem (apsaimniekošana, elektrība, utt.) ir noslēgti ar Iesniedzēju.

Iesniedzējs lūdz Valsts ieņēmumu dienestu sniegt skaidrojumu par to, kuras summas tiek uzskaitītas par Iesniedzēja ienākumiem, un, kuras summas tiek apliktas ar IIN Likuma 15.panta sestās daļas 3.punktā minēto nodokļa likmi.

Valsts ieņēmumu dienests saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 99.panta otrajā daļu un Ministru kabineta 2007.gada 29.maija noteikumu Nr.361 „Uzziņas sagatavošanā un saskaņošanā iesaistīto iestāžu sadarbības kārtība” 2.punktu 2018.gada 31.jūlija vēstulē Nr.8.5.1/203281 „Par tiesisko palīdzību uzziņas sagatavošanā” lūdza Finanšu ministrijai tiesisko palīdzību uzziņas sagatavošanā jautājumā, vai neregistrētās saimnieciskās darbības veicējs, starpniecības ieņēmumus iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas nolūkā var atzīt par ieņēmumiem, kas nav attiecināmi uz nodokļa aprēķināšanu?

Finanšu ministrija 2018.gada 13.augusta vēstulē Nr.4.1-8/4/3812 „Par tiesisko palīdzības uzziņas sagatavošanā P” sniedza šādu tiesisko palīdzību.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajā daļā noteikts, ja iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājam (turpmāk – maksātājs) nerodas saimnieciskās darbības izdevumi vai tie ir nebūtiski, maksātājs, gūstot ienākumu no īpašuma [iznomājot vai izīrējot nekustamo īpašumu (arī pārdodot īres tiesības), nododot lietu tālāk apakšnomniekam vai apakšīrniekam, iznomājot kustamo mantu vai gūstot samaksu par dabas resursu izmantošanu vai izmantošanas aprobežojumiem] vai gūstot ienākumu no kustamas lietas atsavināšanas, kas atbilst tikai šā panta 1.³ daļas 2.punktam, var neregistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Šajā gadījumā maksātājs nav tiesīgs piemērot saimnieciskās darbības izdevumus un tajos iekļaut ar īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu saistītos izdevumus, izņemot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus par attiecīgo nekustamo īpašumu. Maksātājs veic saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaiti. Saimnieciskās darbības ieņēmumus maksātājs hronoloģiskā secībā uzskaita ieņēmumu uzskaites reģistrā, kurā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, attaisnojuma dokumenta numuru un datumu, darījuma dalībnieku (fiziskās personas vārdu un uzvārdu, juridiskās personas nosaukumu), darījuma aprakstu, darījuma summu un citu nepieciešamo informāciju. Maksātājs saimnieciskās darbības ieņēmumus var neuzskaitīt ieņēmumu uzskaites reģistrā, ja saimnieciskās darbības ieņēmumi ir gūti tikai bezskaidras naudas veidā.

Ņemot vērā minēto, ka maksātājs, kurš veic saimniecisko darbību atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajā daļai, nav tiesīgs piemērot saimnieciskās darbības izdevumus un tajos iekļaut ar īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu saistītos izdevumus, izņemot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus par attiecīgo nekustamo īpašumu, Finanšu ministrija uzskata, ka šāda maksātāja saņemtie starpniecības maksājumi pēc ekonomiskās būtības ir atzīstami par saimnieciskās darbības ieņēmumiem, kuri ir attiecināmi uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanu.

Līdz ar to, arī šādiem starpniecības ieņēmumiem ir piemērojama iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme, atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15.panta sestās daļas 3.punktam, t.i., 10 procentu apmērā.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot Iesniedzējas iesniegumā sniegto faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, kā arī ņemot vērā Finanšu ministrijas 2018.gada 13.augusta vēstulē Nr. 4.1-8/4/3812 „Par tiesisko palīdzību uzziņas sagatavošanā” sniegto tiesisko palīdzību, sniedz šādu uzziņu.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 7.pantā noteikts, ka maksātāja gada ienākums ir visa taksācijas perioda (kalendārā gada) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajā daļā noteikts, ja maksātājam nerodas saimnieciskās darbības izdevumi vai tie ir nebūtiski, maksātājs, gūstot ienākumu no īpašuma [iznomājot vai izīrējot nekustamo īpašumu (arī pārdodot īres tiesības), nododot lietu tālāk apakšnomniekam vai apakšīrniekam, iznomājot kustamo mantu vai gūstot samaksu par dabas resursu izmantošanu vai izmantošanas aprobežojumiem] vai gūstot ienākumu no kustamas lietas atsavināšanas, kas atbilst tikai šā panta 1.3 daļas 2.punktam, var neregistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Šajā gadījumā maksātājs nav tiesīgs piemērot saimnieciskās darbības izdevumus un tajos iekļaut ar īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu saistītos izdevumus, izņemot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus par attiecīgo nekustamo īpašumu. Maksātājs veic saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaiti. Saimnieciskās darbības ieņēmumus maksātājs hronoloģiskā secībā uzskaita ieņēmumu uzskaites reģistrā, kurā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, attaisnojuma dokumenta numuru un datumu, darījuma dalībnieku (fiziskās personas vārdu un uzvārdu, juridiskās personas nosaukumu), darījuma aprakstu, darījuma summu un citu nepieciešamo informāciju. Maksātājs saimnieciskās darbības ieņēmumus var neuzskaitīt ieņēmumu uzskaites reģistrā, ja saimnieciskās darbības ieņēmumi ir gūti tikai bezskaidras naudas veidā.

Ievērojot likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta otrās daļas 2. un 4.punktā noteikto, ieņēmumos, kas gūti no saimnieciskās darbības, tiek ieskaitīti ieņēmumi no īpašuma un telpu iznomāšanas vai izīrēšanas, kā arī citi saimnieciskās darbības ieņēmumi.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15.panta sestās daļas 3.punkts nosaka, ka nodokļa likmi 10 procentu apmērā piemēro likuma 11. panta divpadsmitajā daļā minētajam ienākumam.

Likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 11.³panta trešās daļas 1. un 2.punktā noteikts, ka īrnieks ir tiesīgs:

- 1) patstāvīgi norēķināties ar pakalpojumu sniedzēju par saņemtajiem pakalpojumiem atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai;
- 2) rakstveidā vienoties ar izīrētāju un pakalpojumu sniedzēju atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai par to, ka izīrētājs saņem no īrnieka maksu par pakalpojumiem kopā ar īres maksu un norēķinās ar pakalpojumu sniedzēju.

Atkarībā no īres līgumā noteiktā īrnieks var norēķināties patstāvīgi ar pakalpojumu sniedzējiem vai ar izīrētāja starpniecību norēķināties ar pakalpojuma sniedzējiem.

Nemot vērā minēto, Iesniedzēja ieņēmumos, kas saistīti ar dzīvokļa izīrēšanu iekļaujama saņemtā īres maksa un citi maksājumi (t. sk. maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem) kurus īrnieks pārskaita Iesniedzējam. Savukārt maksājumi, ko īrnieks veic pats patstāvīgi komunālo pakalpojuma sniedzējiem, kā arī īrnieka veiktie maksājumi par citiem pakalpojumiem (piem. elektroenerģiju, gāzi), Iesniedzēja ieņēmumos netiek iekļauti, arī tad, ja līgumi par pakalpojuma sniegšanu ir noslēgti ar Iesniedzēju.

Papildus, vēršam uzmanību, ka Latvijas nodokļu sistēma paredz tiesības izvēlēties, kādu nodokļu režīmu fiziskā persona piemēros savai saimnieciskajai darbībai, tādējādi, ja persona uzskata, ka neregistrētas saimnieciskās darbības režīms

tai ir kļuvis nelabvēlīgs, tā var reģistrēt Valsts ieņēmumu dienestā savu saimniecisko darbību vispārējā kārtībā

Sniedzot uzziņu, tika izmantotas šādas tiesību normas: Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 7.pants, 11.panta otrās daļas 2. un 4.punkts un divpadsmitajā daļa, 15.panta sestās daļas 3.punkts, Likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 11.³panta trešās daļas 1. un 2.punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p.i.

D.Pelēkā